

๑. ชื่อผลงาน : เรื่องการแสกนบาร์โค้ดที่ทำจากหมายเลขประจำตัวผู้ป่วยในงานรังสีวิทยา

๒. คำสำคัญ

๒.๑ บาร์โค้ด หรือ รหัสแท่ง (อังกฤษ: barcode) เป็นเครื่องหมายแทนข้อมูลชนิดหนึ่งที่สามารถอ่านได้ด้วยแสง (optical machine-readable) ซึ่งข้อมูลนั้นมักเกี่ยวข้องกับวัตถุที่มันติดอยู่ บาร์โค้ด ๑ มิติมีลักษณะเป็นแถบประกอบด้วยเส้นสีดำสลับกับเส้นสีขาว ใช้แทนรหัสตัวเลขหรือตัวอักษรโดยสามารถบรรจุข้อมูลได้ประมาณ ๒๐ ตัวอักษร การใช้งานบาร์โค้ดมักใช้ร่วมกับฐานข้อมูลคือเมื่ออ่านบาร์โค้ดและถอดรหัสแล้วจึงนำรหัสที่ได้ใช้เรียกข้อมูลจากฐานข้อมูลอีกต่อหนึ่ง

๒.๒ การบ่งชี้ผู้ป่วย หมายถึงแนวทางการระบุตัวผู้ป่วย ให้สามารถแยกแยะผู้ป่วยแต่ละคนได้ชัดเจน ทำให้การดูแลรักษาไม่ผิดคน ซึ่งในมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพ ฉบับที่ ๔ ของสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) ที่ประกาศใช้ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบ่งชี้ผู้ป่วย ตอนที่ II -๑.๒ ก. (๓) ระบบงานสำคัญของโรงพยาบาล ระบบบริหารความเสี่ยง (Risk Management System) ข้อกำหนดทั่วไป การประเมินความเสี่ยง องค์กรมีการประเมินความเสี่ยงภายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อปกป้องผู้ป่วย/ผู้รับบริการ จากผลไม่พึงประสงค์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการให้บริการ การประเมินความเสี่ยงครอบคลุมประเด็นเรื่อง การระบุตัวผู้ป่วย ผิดพลาด และ ตอนที่ II-๗.๑ ค. (๑) ระบบงานสำคัญของโรงพยาบาล การตรวจทดสอบเพื่อการวินิจฉัยโรคและบริการที่เกี่ยวข้อง บริการรังสีวิทยา/ภาพรังสีทางการแพทย์ (Radiology / Medical Imaging Services) การบริหารคุณภาพและความปลอดภัย มีการคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ การระบุตัวผู้ป่วยขณะให้บริการทางรังสีวิทยา

๓.สรุปผลงานโดยย่อ

แผนกรังสีวิทยาได้รับรายงานความเสี่ยง “มีการแสกนรายการ Chest X-ray คนใช้สลับชื่อสลับคน คนใช้ชื่อนางพัชรี โภคา อายุ ๓๘ ปี H.N. 450002814 สลับกับ น.ส.พัชรี ประเทพา อายุ ๒๓ ปี H.N. 390000924 จากปัญหาดังกล่าวได้มีการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา พบว่าเป็นความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากชื่อผู้ป่วยเหมือนกัน ขั้นตอนในการเลือกชื่อผู้ป่วยอาจมีการผิดพลาดได้ ถึงได้หาวิธีการป้องกันความเสี่ยงโดยใช้การแสกนบาร์โค้ดที่ทำจากหมายเลขประจำตัวผู้ป่วย (Hospital Number : H.N.) โดยได้ศึกษาถึงคุณสมบัติของโปรแกรมบริหารจัดการข้อมูล HosXp เพื่อที่จะทำบาร์โค้ดในใบนำทาง ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกลุ่มงานประกันสุขภาพ ยุทธศาสตร์และสารสนเทศทางการแพทย์ทำการแปลงเลข H.N. ผู้ป่วยเป็นรหัสบาร์โค้ด ทุกรายผู้ป่วยในใบนำทาง

บาร์โค้ดที่สร้างขึ้นได้นำมาใช้งานร่วมกับโปรแกรม CS7 (โปรแกรมลงทะเบียนผู้ป่วยของ CR) โดยใช้เครื่องแสกนบาร์โค้ด ทำให้ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่าอัตราการบ่งชี้ผู้ป่วยผิดพลาดเท่ากับศูนย์และความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่รังสีวิทยาในการใช้งานการแสกนบาร์โค้ดที่ทำจากหมายเลขประจำตัว ผู้ป่วย เท่ากับ ๑๐๐ %

๔. ชื่อและที่อยู่ขององค์กร : แผนกรังสีวิทยา โรงพยาบาลมะขาม จันทบุรี

๕. สมาชิกทีม :

๑. นายนาราวิรินทร์ กุลนรา	นักรังสีการแพทย์ปฏิบัติการ
๒. นายชูชัย กภาพินทร์	พนักงานการแพทย์และรังสีเทคนิค
๓. นายภูษิตส์ จารุสิทธิ์	พนักงานบริการ

๖. เป้าหมาย :

อัตราการบ่งชี้ผู้ป่วยผิดพลาด เท่ากับ ศูนย์

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่รังสีวิทยาในการใช้งานการแสกนบาร์โค้ดที่ทำจากหมายเลขประจำตัวผู้ป่วย เท่ากับ ๑๐๐ %

๗. ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ :

แผนกรังสีวิทยาได้รับรายงานความเสี่ยง “มีการแสกนรายการ Chest X-ray คนไข้สลับชื่อสลับคน คนไข้ชื่อนางพัชรี โภคา อายุ ๓๙ ปี H.N. 450002814 สลับกับ น.ส.พัชรี ประเทพา อายุ ๒๓ ปี H.N. 390000924 ซึ่งสาเหตุเกิดจากความผิดพลาดของมนุษย์ที่สามารถผิดพลาดได้ จากขั้นตอนในการเลือกชื่อผู้ป่วยที่ชื่อซ้ำกันรวมถึงรายชื่อผู้ป่วยมีหลายคน หลายรายการจนเกิดความสับสน อาจพิมพ์แป้นคีย์บอร์ดป้อนข้อมูลผิดพลาด จึงนับว่าเป็นเหตุผลดีที่แผนกรังสีวิทยา โรงพยาบาลมะขาม จังหวัดจันทบุรี จะยกเลิกวิธีป้อนข้อมูลด้วยตนเอง หันมาใช้ระบบการแสกนบาร์โค้ดในการบ่งชี้ผู้ป่วยแทน

๘. การเปลี่ยนแปลง :

๘.๑ วางแผนดำเนินการ

- ประสานงานกับบริษัทที่ให้บริการเครื่องแปลงชุดเครื่องอ่านและแปลงสัญญาณภาพเอกซเรย์เป็นระบบดิจิทัล (Computed Radiography : CR) ให้สามารถใช้ระบบบาร์โค้ดได้
- ประสานงานร่วมมือกับกลุ่มงานประกันสุขภาพ ยุทธศาสตร์และสารสนเทศทางการแพทย์ ทำการแปลงเลข H.N. ผู้ป่วยเป็นรหัสบาร์โค้ด ทุกรายผู้ป่วยในใบนำทางโดยใช้โปรแกรมบริหารจัดการข้อมูล HosXp
- ดำเนินจัดการซื้อเครื่องแสกนบาร์โค้ดเพื่อนำมาใช้งาน

๘.๒ ทำตามขั้นตอนใหม่

ขั้นตอนการให้บริการทางรังสีวินิจฉัย

ขั้นตอนเดิม	ขั้นตอนใหม่
1. ผู้ป่วยยื่นใบนำทางเพื่อเข้ารับบริการที่แผนกรังสีวิทยา	1. ผู้ป่วยยื่นใบนำทางเพื่อเข้ารับบริการที่แผนกรังสีวิทยา
2. เจ้าหน้าที่แผนกรังสีวิทยาเข้าโปรแกรม HosXp - ระบบงานอื่นๆ - รายงานผล X-RAY - นำ Cursor ไว้ที่ช่อง H.N. * ทำการป้อนข้อมูลตัวเลขด้วยตนเอง - กด ENTER - จะปรากฏชื่อ นามสกุลผู้ป่วย - กด ENTER - ตรวจสอบรายการเอกซเรย์ - ตอรับยืนยันค่าใช้จ่าย	2. เจ้าหน้าที่แผนกรังสีวิทยาเข้าโปรแกรม HosXp - ระบบงานอื่นๆ - รายงานผล X-RAY - นำ Cursor ไว้ที่ช่อง H.N. * ทำการแสกนบาร์โค้ด ในใบนำทาง ↓ - จะปรากฏชื่อ นามสกุลผู้ป่วย - กด ENTER - ตรวจสอบรายการเอกซเรย์ - ตอรับยืนยันค่าใช้จ่าย

ขั้นตอนการให้บริการทางรังสีวินิจฉัย (ต่อ)

ขั้นตอนเดิม	ขั้นตอนใหม่
3. เจ้าหน้าที่แผนกรังสีวิทยาเข้าโปรแกรม CS7 - นำ Cursor ไว้ที่ช่อง H.N. * ทำการป้อนข้อมูลตัวเลขด้วยตนเอง - กด ENTER - จะปรากฏชื่อ นามสกุลผู้ป่วย - กดปุ่ม Perform - เข้าสู่การทำงานรอ่านภาพรังสีจากแผ่นรับรังสี	3. เจ้าหน้าที่แผนกรังสีวิทยาเข้าโปรแกรม CS7 - นำ Cursor ไว้ที่ช่อง H.N. * ทำการสแกนบาร์โค้ด ในใบนำทาง ↓ - จะปรากฏชื่อ นามสกุลผู้ป่วย - กดปุ่ม Perform - เข้าสู่การทำงานรอ่านภาพรังสีจากแผ่นรับรังสี
4. เจ้าหน้าที่แผนกรังสีวิทยานำใบนำทาง ไปเรียกผู้ป่วย - ตรวจสอบชื่อ นามสกุล อีกครั้งว่าตรงกับใบนำทางหรือไม่ - ตรวจสอบรายการสั่งตรวจ	4. เจ้าหน้าที่แผนกรังสีวิทยานำใบนำทาง ไปเรียกผู้ป่วย - ตรวจสอบชื่อ นามสกุล อีกครั้งว่าตรงกับใบนำทางหรือไม่ - ตรวจสอบรายการสั่งตรวจ
5. ทำการเอกซเรย์	5. ทำการเอกซเรย์
6. นำแผ่นรับภาพรังสีไปให้เครื่อง CR อ่านภาพรังสี	6. นำแผ่นรับภาพรังสีไปให้เครื่อง CR อ่านภาพรังสี
7. ตรวจสอบคุณภาพของภาพรังสี	7. ตรวจสอบคุณภาพของภาพรังสี
8. ตรวจสอบความถูกต้องของการบ่งชี้ผู้ป่วย	8. ตรวจสอบความถูกต้องของการบ่งชี้ผู้ป่วย
9. เก็บข้อมูล สถิติ ทำตัวชี้วัด	9. เก็บข้อมูล สถิติ ทำตัวชี้วัด

๙. การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง

จากการเปลี่ยนแปลงจากขั้นตอนเดิมมาเป็นการสแกนบาร์โค้ดที่ทำจากหมายเลขประจำตัวผู้ป่วย

อัตราการบ่งชี้ผู้ป่วยผิดรายเท่ากับศูนย์

เดือน / พ.ศ.	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	การบ่งชี้ผู้ป่วยผิดราย
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๐๖	๐
มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒	๘๘๑	๐
เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒	๑,๖๕๓	๐
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒	๑,๔๙๗	๐
มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๒	๑,๒๘๔	๐
กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒	๑,๐๙๔	๐

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่รังสีวิทยาในการใช้งานการสแกนบาร์โค้ดที่ทำจากหมายเลขประจำตัวผู้ป่วย

เท่ากับ ๑๐๐ %

หัวข้อความพึงพอใจ	คะแนนความพึงพอใจ (เต็ม ๑๐๐ %)		
	নারাবিন্তৰ	শুভ্য	গুচিস্ত
การใช้งานได้จริง	๑๐๐ %	๑๐๐ %	๑๐๐ %
ความสะดวกในการใช้งาน	๑๐๐ %	๑๐๐ %	๑๐๐ %
ลดเวลาในการทำงาน	๑๐๐ %	๑๐๐ %	๑๐๐ %

๑๐. บทเรียนที่ได้รับ

ในการทำงานที่มีขั้นตอนซับซ้อนอาจเกิดความผิดพลาดจากมนุษย์ได้ เราสามารถหาเทคโนโลยีมาช่วยลดความผิดพลาดดังกล่าว ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีความรู้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บาร์โค้ดที่กลุ่มงานประกันสุขภาพ ยุทธศาสตร์และสารสนเทศทางการแพทย์ทำการแปลงเลข H.N. ผู้ป่วยเป็นรหัสบาร์โค้ด ทุกรายผู้ป่วยในใบนำทาง สามารถนำไปใช้กับหน่วยงานอื่นๆได้ เช่น ห้องยา ห้องตรวจ เพื่อลดความผิดพลาดในการบ่งชี้ผู้ป่วยผิดราย หรือพัฒนาต่อไปเป็น Barcode wrist banded

๑๑. ติดต่อกับทีมงาน

แผนกรังสีวิทยา โรงพยาบาลมะขาม ๐๓๙ - ๓๘๙๔๕๕ ต่อ ๑๓๒